

**УУЛ УУРХАЙ, ХҮНД ҮЙЛДВЭРИЙН САЙДЫН ЭРХЛЭХ АСУУДЛЫН ХҮРЭЭНИЙ
БАЙГУУЛЛАГУУДЫН 2020 ОНЫ САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН,
ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛД ХИЙСЭН АУДИТЫН ХУРААНГУЙ ТАЙЛАН**

Огноо: 2021.4.25

Нэг. Ерөнхий мэдээлэл

Аудитын код:	САГ-2021/25/СТА-ТЕЗ	Шалгагдсан байгууллага, нэгжийн нэр:	Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайд
Аудит хийсэн бүтцийн нэгжийн нэр:	Аудитын хоёрдугаар газар	Аудит хийсэн баг, албан тушаалтан	Ахлах аудитор Л.Нямтөмөр, Аудитор М.Лхагвасүрэн

Хоёр. Байгууллага, нэгжийн тоо болон санал дүгнэлтийн талаарх мэдээлэл

№	Аудитад хамрагдсан байгууллагын нэр/ангилал	Байгууллага, нэгжийн тоо					Гаргасан санал дүгнэлтийн хэлбэр			
		Аудит хамрагдах	Үүнээс: Аудит хийсэн хэлбэр							
			Санал дүгнэлт гаргасан	Түүвэрт	Итгэл үзүүлсэн	Аудит хийгээгүй	Зөрчилгүй	Хязгаарлалттай	Сөрөг	Итгэл үзүүлсэн
A	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	ТШЗ	5	1	3	-		73	6	-	-
3	ТӨААН	19	19	-	-	2	11	3	-	-
	ДҮН	25	20	3	-	2	18	2	-	-

Гурав. Аудитын үр дүн

3.1 Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл:

/сая төгрөгөөр/

№	Аудитад хамрагдсан байгууллагын нэр	Алдаа, зөрчлийн		Үүнээс								Хууль хяналтын бусад байгууллагад шилжүүлсэн	
				Зөвлөмж		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага					
		Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн		
A	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11		
1	ТЕЗ	5	16,959.5	2	435.7	1	41.3	2	16,482.5	-	-		
2	ТШЗ	15	1,750.2	4	10.5	3	25.4	8	1,714.3	-	-		
3	ТӨААН	124	98,587.4	69	27,564.4	11	733.7	44	70,289.3	-	-		
	Дүн	144	117,297.1	75	28,010.6	15	800.4	54	88,486.1	-	-		

3.2 Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийг ач холбогдлоор нь эрэмбэлж танилцуулах:

Алдаа, зөрчилтэй асуудал 1

Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд Геологийн байгууллагын 2012-2014 онуудад гүйцэтгэсэн судалгааны ажлын барьцаа төлбөрийн үлдэгдлээс 41.3 сая төгрөгийн үлдэгдлийг тооцоо нийлж актаар баталгаажуулаагүй, барьцаа дансны өглөгийн дансны зарцуулалт тодорхойгүй байгаа нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.6-д "Эд хөрөнгийн болон төлбөр тооцооны тооллого хийх, үр дүнг шийдвэрлэх, бэлтгэн нийлүүлэгч, худалдан авагчтай тооцоо хийж, үлдэгдлийг баталгаажуулж, баримтжуулах ажлыг зохион байгуулах, удирдах" заалттай нийцээгүй, Санхүүгийн тайлангийн "Үнэн зөв байх", "Эрх ба үүрэг" батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Төсөвт төвлөрүүлэх төлбөрийн акт тогтоосон.

Алдаа, зөрчилтэй асуудал 2

Геологийн байгууллагын 2011-2014 онуудад хийгдсэн судалгааны ажлын 46 хувь буюу 6,457.0 сая төгрөгийн ажил гүйцэтгэсэн гэрээг Эрдэс баялгийн мэргэжлийн зөвлөлөөр дүгнүүлээгүй нь Төсвийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.2.10-т "өөрийн эрхлэх асуудлын хүрээнд дотоод аудитын үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх", 41 дүгээр зүйлийн 41.2.7-д "хөтөлбөрийн хэрэгжилтэд хяналт тавих, хүрэх үр дүнг хангаж ажиллах", Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайдын 2015 оны 108 тоот тушаалаар баталсан "Улсын төсвийн хөрөнгөөр гүйцэтгэх геологийн судалгааны ажлыг санхүүжүүлэх, гүйцэтгэх, үр дүнг тооцох журам"-ын 3.22-д "төсөл гүйцэтгэгч нь ...геологи судалгааны ажлын тайланг хугацаандаа ЭБМЗ, Геологийн мэдээллийн төв архивд хүлээлгэн өгөөгүй тохиолдолд төрийн захиргааны төв байгууллага санхүүжилтийг нь зогсоох, төлбөр торгуулийг барьцаа хөрөнгөнөөс барагдуулна", журмын 5.1-д "Төсөл гүйцэтгэгч нь геологи судалгааны ажлын үр дүнгийн тайланд шүүмж хийлгэн, ... ЭБМЗ-ийн хуралдаанаар хэлэлцүүлсэн байна" гэсэн заалттай нийцэхгүй, Санхүүгийн тайлангийн "Эрх ба үүрэг" батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Зөрчлийг арилгах, давтан гаргахгүй байх албан шаардлага хүргүүлэв.

Алдаа, зөрчилтэй асуудал 3

Геологийн байгууллагын судалгааны 2016-2019 онуудад хийгдсэн зарим гэрээт ажлын биелэлтийг тухай бүр дүгнэж, судалгааны ажлын тайлан болон холбогдох материалыг хүлээн авч, урьдчилгаа төлбөрийн дансны үлдэгдлийг бууруулж, тайлант оны зардлаар хүлээн зөвшөөрч бүртгээгүй 10,025.5 сая төгрөгийн урьдчилгаа төлбөрийн хуримтлагдсан үлдэгдэлтэй, өмнөх аудитын зөвлөмжийг хэрэгжүүлээгүй нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.8-д "төсвийг зохистой удирдаж авлага, өр төлбөр үүсгэхгүй байх", 37 дугаар зүйлийн 37.1.7-д "төсвийн орлого, зарлага, хөрөнгө, өр төлбөрийг Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн дагуу холбогдох дансанд бүртгэх, тайлагнах", Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.5-д "дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах, ажил, гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан, баталгаажуулах", 20.2.6-д "эд хөрөнгийн болон төлбөр тооцооны тооллого хийх, үр дүнг шийдвэрлэх, бэлтгэн нийлүүлэгч, худалдан авагчтай тооцоо хийж, үлдэгдлийг баталгаажуулж, баримтжуулах ажлыг зохион байгуулах, удирдах" гэсэн заалтуудтай тус тус нийцээгүй, Санхүүгийн тайлангийн "Үнэн зөв байх", "Эрх ба үүрэг" батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Зөрчлийг давтан гаргахгүй байх албан шаардлага хүргүүлэв.

Алдаа, зөрчилтэй асуудал 4.

Үндэсний геологийн алба нь Шилэн дансны цахим хуудсанд оруулбал зохих 46 мэдээллээс 8 мэдээллийг хугацаа хоцроож байршуулсан, Цалингийн зардлаас бусад таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий зарлагын 5.5 сая төгрөгийн 1 мэдээллийг байршуулаагүй нь Шилэн дансны тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.1-д “мэдээлэл үнэн зөв, бодитой, иж бүрэн байх”, 4.1.3-д “тогтоосон хугацаанд, тогтмол шуурхай мэдээлдэг байх”, 6 дугаар зүйлийн 6.4.5-д “цалингийн зардлаас бусад таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий орлого, зарлагын мөнгөн гүйлгээг гүйлгээ тус бүрээр, гүйлгээний агуулга, хүлээн авагчийн нэр” гэж заасантай нийцээгүй, Санхүүгийн тайлангийн “Эрх ба үүрэг” батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Зөрчлийг давтан гаргахгүй байх албан шаардлага хүргүүлэв.

Алдаа, зөрчилтэй асуудал 5.

Үндэсний геологийн алба нь өглөгийн 0.7 сая төгрөгийн үлдэгдлийг тооцоо нийлсэн актаар баталгаажуулаагүй нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.1-д “Нягтлан бодох бүртгэлийг удирдан зохион байгуулах үүргийг аж ахуйн нэгж, байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага хүлээнэ.” 20 дугаар зүйлийн 20.2.5-д “дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах, ажил, гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан, баталгаажуулах”, 20.2.6-д “Эд хөрөнгийн болон төлбөр тооцооны тооллого хийх, үр дүнг шийдвэрлэх, бэлтгэн нийлүүлэгч, худалдан авагчтай тооцоо хийж, үлдэгдлийг баталгаажуулж, баримтжуулах ажлыг зохион байгуулах, удирдах” гэж заасантай нийцээгүй, Санхүүгийн тайлангийн “Эрх ба үүрэг” батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Зөрчлийг давтан гаргахгүй байх албан шаардлага хүргүүлэв.

Алдаа, зөрчилтэй асуудал 6.

Тайлант онд төсөл хэрэгжүүлэгч нараас техник хяналтын зардалд 298.8 сая төгрөг төвлөрүүлснээс 30 хувь буюу 89.5 сая төгрөгийг зарцуулсан нь техник, аргачлал хяналтын зардлыг судалгаа тооцоонд үндэслэн бодитоор төлөвлөөгүйгээс төлөвлөгөөт ажлыг хугацаанд нь гүйцэтгээгүй, судалгааны ажлын гүйцэтгэлд бүртгэлээр тавих хяналт хангалтгүй байна. Техник, аргачлал хяналтын зардлын дансанд 435.7 сая төгрөгийн үлдэгдэлтэй байгаа нь Уул уурхайн сайдын 2015 оны “Журам шинэчлэн батлах тухай” 108 дугаар тушаалын 3.14-т “*Геологийн судалгааны ажлын хэрэгжилтийн явцад ... зэрэгт зориулан зарцуулах аргачлал, хяналтын зардлыг төсөл тус бүрийн өөрийн хүчээр гүйцэтгэх ажлын нийт дүнгийн 2.0 хүртэл хувьтай тэнцэх хөрөнгийг төсөл гүйцэтгэгчээс төрийн захиргааны төв байгууллагын геологийн судалгааны ажлын аргачлал хяналтын зардлын дансанд төвлөрүүлэн зарцуулна*” гэж заасантай тус тус нийцээгүй, Санхүүгийн тайлангийн “Эрх ба үүрэг” батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Техник, аргачлал хяналтын зардлыг судалгаа тооцоонд үндэслэн бодитоор төлөвлөж, судалгааны ажлын гүйцэтгэлд тавих хяналтыг сайжруулах өгсөн зөвлөмж өгсөн;

Алдаа, зөрчилтэй асуудал 7.

Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагуудын 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитаар нийт 408,515.6 сая төгрөгийн зөрчил илэрснээс 308,184.2 сая төгрөгийн 35 алдааг аудитын явцад залруулж, залруулагдаагүй нийт 100,337.6 сая төгрөгийн алдаа, зөрчлөөс 759.1 сая төгрөгийн зөрчилд 14 төлбөрийн акт

тогтоож, 72,003.6 сая төгрөгийн зөрчлийг арилгах 52 албан шаардлага хүргүүлж, 27,574.6 сая төгрөгийн алдаа, зөрчлийг давтан гаргахгүй байх 73 зөвлөмж өгсөн байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.2.5-д “өөрийн эрхлэх асуудлын хүрээний агентлаг, төсвийн байгууллагын хэвийн үйл ажиллагааг хангах”, 14.2.10-т “өөрийн эрхлэх асуудлын хүрээнд дотоод аудитын үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх”, 27 дугаар зүйлийн 27.1.1-д “төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгох” 6 дугаар зүйлийн 6.6.1-д “төсвийн захирагч нь түүнийг томилсон байгууллага, албан тушаалтны өмнө, эсхүл дээд шатныхаа төсвийн захирагчийн өмнө төсвийн талаар хариуцлага хүлээдэг байх” гэж заасантай нийцээгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагуудын санхүүгийн тайланд хийсэн аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлүүдэд өгсөн зөвлөмж, акт, албан шаардлагыг биелүүлж ажиллах, дотоод хяналтыг сайжруулах зөвлөмж өгсөн.

УУЛ УУРХАЙ, ХҮНД ҮЙЛДВЭРИЙН
САЙД Г.ЕНДОН ТАНАА

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ АУДИТОР**

15160 Улаанбаатар хот, Чингэлтэй дүүрэг
Бага тойруу-3, Засгийн газрын IV байр
Утас: 26-04-37, Факс: 51-76-42-30
E-mail: info@audit.gov.mn

2021.04.26 № 1335

танай _____-ны № _____-т

Аудитын санал дүгнэлт

Хязгаарлалттай дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.5-д заасны дагуу Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагуудын 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Дүгнэлтийн үндэслэл хэсэгт дурдсан алдаа, зөрчлийн үр нөлөөг эс тооцвол Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагуудын 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан Санхүүгийн тайлангийн журам, гарын авлагын дагуу гүйцэтгэж, шалгагдагч этгээдээс хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитаар залруулагдаагүй нийт 117,297.1 сая төгрөгийн алдаа, зөрчил илэрсэн нь бидний тогтоосон материаллаг байдлын түвшнээс хэтэрсэн бөгөөд УСНББОУС болон холбогдох хууль, журамд нийцээгүй, санхүүгийн тайлангийн "Үнэн зөв байдал", "Эрх ба үүрэг", "Иж бүрэн байх", "Толилуулга ба Тодруулга", "Оршин байх" гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн ерөнхийлөн захирагч санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, Сангийн сайдын баталсан холбогдох журам, зааврын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн нэгтгэсэн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтуудыг хэрэгжүүлэх хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдаанаас үүссэн материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан нь бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт гэдэг нь дээд түвшний баталгаа боловч материаллаг буруу илэрхийлэл байгаа тохиолдолд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүгдийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа биш юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

Д.ЗАНДАНБАТ